

FEHÉR MACSKÁK EMLÉKEZETE

Regénybrikett II.

A P R Ó I S T V Á N

„Az árulás mindenkor kisszerű cselekedet, de a miénk itt többszörösen is kicsinyes, nyálás és szánnivaló” – firkantotta TBT egy üres papírlap közepére, mintegy emlékeztetőül, mert amúgy tisztában volt vele, nem itt kell kezdenie.

– Írjam vagy mondjam? – kérdezte elbizonytalanodva a meglehetősen aránytalanra sikerült betűk láttán.

– Az előbb még mindenáron írni akartál! – fortyant fel a kövér rendőr, és bosszúsán felmarkolta TBT elől a papírt. – Most már csak írd, de úgy, hogy el is lehessen olvasni!

A papírlap visszahullt az asztalra, a rendőr pedig szuszogva elhagyta a szobát, s kívülről bezárta az ajtót.

– Rab vagyok, rab vagyoooo... – kezdte dúdolni TBT, de hamar abbahagyta, mert eszébe jutott, hogy ezért már leteremtették. A betűk még mindig összefolytak a szeme előtt, de hősiességgel kezébe vette a tollat, s erőltetett figyelemmel munkához látott.

„Ahhoz, hogy a Tisztelt Szervek megfelelően tájékozódhassanak a tényállásban, és teljes egészében, valamint maradéktalanul megérthessék az önök által olyannyira kifogásolt tettem mozgatórugóit, feltétlenül meg kell említenem Bélát. Sőt, bátorkodom megjegyezni, hogy a pusztán említésen túl talán bővebben is kénytelen leszek szólni találkozásunkról, közös élményeinkről, mi több, alighanem szavai idézésétől sem tekinthetek el. Türelmük igénybevételéért előre is elnézést kérek, de mivel viselkedésemet olyannyira feltűnő módon szíveskedtek félreérteni (és az ennek következményeképp kapott pofon is fáj), inkább vállalom a szószátyárság veszélyét (feltéve, ha ezért már nem jár pofon), és igyekszem a végsőkig tisztázni az előzményeket, tényeket és következményeket. Tehát: Béla éppen olyan patkányéletet élt abban az időben, mint én. Első ízben alighanem a kocsmában futottunk össze, és attól kezdve együtt iszogattunk, már amennyire

kevéske pénzünkből tellett. Száz dinár volt a heti járandóságom, huszonegy a menetjegy a városból hazáig, négy dinár a városi busz. Egy-két borozásra azért futotta, és még a kocsmákban sem igen kellett válogatni, mert ugyanazt a rossz bort mérték az egész városban (ahogyan ma is), és az árak között sem volt jelentős különbség.

Béla a sógoránál lakott, nem túl messze a buszállomástól, egy hatalmas, üres szobában. A tüdőbajos olajkályha nem tudott mit kezdeni a nagy ürességgel, vagy ha igen, egyetlen éjszaka felfalta az egész hétre szánt fűtőolajat. Végül mégiscsak szerzett két hatalmas szekrényt, de nem használta, azaz egészen rendhagyóan használta őket, azokkal barikádozta el az ágyat. A hátuljukat fordította maga felé, mintegy külön kis szobát képezve a hatalmas hodályban, amitől az embernek olyan érzése támadt, hogy egy tető nélküli dobozban lakik. Vigasztalan egy zug volt, annyi biztos.

– Jövőre nem lakom itt. Mindegy, hogy hová, de el fogok innen menni – hajtogatta Béla folyton, pedig még lakbért sem fizetett.

Erről azután sokat lehetett álmodozni, mert én is költözni akartam. Éjszakákon át tervezgettük jövődő lakhelyünket, és a benne megvalósítandó tartalmas, alkotó életet. Különböznék ritkán voltunk jókedvűek, úgy nyomasztott bennünket a nagybetűs Magány, mint Krúdy őszi avarban botorkáló agglegényeit.

– Vannak dolgok, amelyeket tisztán felismerek, de nincs kedvem küzdeni ellenük. Rájöttem, hogy az idő minden magyarázkodásnál jobban és gyorsabban eltörli a baklövéseket, amelyek elkövetésében rövidnadrágos, papírforgós srác korom óta profi vagyok. Azóta nem is vigyázok. Felengedett beteges szorongásom, amely azelőtt mindig rám rontott, ha akár a legcsekélyebb dologban is színt kellett vallanom. Az emberek emlékezetéből kiesnek a szavak, csak egy kicsit kell olyannak mutatkozni, mint ők, és készséggel mindent elfelejtenek.

Béla ehhez a szöveghez rémesen komoly képet vágott, és ebből tudtam, hosszabb monológra készül, és eddig talán csak a bevezető bevezetőjét hallottam. Elszántan kortyoltunk a borból, és egyszerre torzult fintorba az arcunk, de nem köptük ki az istenverte nedűt; lenyeltük. Hősies cselekedet volt. A bort Béla sógora csinálta az udvari lugasról leszedett, savanyú, félvad szőlőből egy műanyag tartályban, amelyben előzőleg fűtőolajat tárolhattak. Aki egyszer belekóstolt, nem kért még egyszer, Béla sógora ezéért nagyvonalúan nekiadta az egészet (volt belőle vagy harminc liter). Reménykedve áttöltöttük tiszta üvegekbe, demizsonba, de a patróleumszag még csak nem is enyhült. Ha elfogyott a pénzünk, mégis ezt ittuk a dobozsoba kriptahidegében, és szabályszerűen még inkább elszomorodtunk. Traktorszag terjengett körülöttünk, és lánctalpakon gázolt lelkünkbe a depresszió. Kész röhej voltunk, istenemre.

– A legostobább érzés, ha fáj az egyedüllét. Valamilyen okból előkúszik emlékezetemből a régi egyedülletek íze, és akkor üvöltöni szeretnék. Az emberek közötti legegyszerűbb, leghétköznapibb viszonyok is szánalmasan csábítóak tudnak lenni. Én vagyok a szánalmas, mert bírálom, megvevtem őket, és mégis hozzájuk tartozom, utánuk nyüszíték. A szimpla társadalmi kényszer nélkül is keresném őket, akárhogy jár a szám. Az erkölcsi szabályok behálózzák az én életemet is, senki sem tudja, mit jelentenek a szavak, pedig állítólag humánus társadalomban élünk.

A fáradt olaj gőze rátelepedett agyamra. Félő volt, ha Béla rögvest nem fejezi be az előhangot, akaratlanul is bedöglik a motor, leállnak a dugattyúk, és egyszerűen lebukom a ládáról, amelyen ülök.

– Nem tudom, miért bántottam. Sehogyan sem tudnám megmagyarázni, hogy miért voltam olyan komisz vele. Már hányszor elhatároztam, hogy rendes és kedves leszek!

Aha, ez már csaknem az igazi bevezető, most jönnek a macskák... Vagy már voltak, csak ezúttal átaludtam azt a részt?

– Ember... akármerre néztek, mindig látok legalább egy macskát! Az ördögbe is, télen-nyáron folyton az utcán tekeregnek. Mit keres egy hülye macska, mondjuk, mínusz húsz fokos hidegben az utcán? Pláne, ha fehér! Meg vannak ezek bolondulva. Kezdek komolyan allergiás lenni a fehér macskákra. Ott mászkálnak a falakon, amerre csak elmegyek, kinn várnak a sarkon, felfutnak előttem a fákra, váratlanul előttem teremnek, ha megállok, átugranak a kerítésen. Annyi bajom van, és ráadásul ezek is folyton itt tekeregnek körülöttem! Jelentéktelenek, de kénytelen vagyok észrevenni őket. Velük együtt én is olyan jelentéktelenné válok, hogy elmegy a kedvem az élettől. Mennyi fehér macska lófrálhat a világon! És szerintem senki sem vesz észre belőlük húsz-harmincnál több példányt egész életében. Én nem vagyok ilyen szerencsés, biztosan felülmúltam már az európai átlagot. Ha nem lenne ez a macskaügy, egészen más ember lehetnék. Mint ahogyan az a svájci vagy osztrák csodadoktor állítja: nem lett volna alkoholista az apja, az ő élete is másként alakul, ha az anyja naftalin helyett valami mást használ a molyok elriasztására. Valahányszor rám néznek ezek a szőrös micsodák, foglalkoztatni kezd a kérdés, hogy ugyan mit gondolnak rólam. Ugyan meddig jutottak a világ újraértelmezésében, és hány macskán tudnék én egymagam túltenni. (Fehér macskán, természetesen)

– Akkor is ott ültem a földbe vert oszlopon, és éppen mondani akartam valamit, valami szépet, vagy legalábbis valami könnyedet, de a tetőről váratlanul leugrott elénk egy fehér macska – folytatta Béla. – Sokáig nem szóltam semmit, a hallgatásban pedig komisz lettem, és álnok, mint egy kopó. Mindent elrontottam, mielőtt egyetlen szót is szóltam volna. Néztam magam elé, ő meg valahová félre, a másik utcába, amerről jöttünk. Úgy

éreztem, bármit mondok, az mindenképpen ellentétben lesz korábban elhangzott utolsó szavaimmal. Pedig nem is emlékeztem, mit mondtam utoljára. Végül megmozdult mellettem, és elindult, át a kocsíúton, azon a simára taposott ösvényfélén, amelyen mindenki járt. Lassan kiért a lámpa fényköréből, de még sokáig láttam, mert fehér volt. Fehér nadrágot viselt, és azt a puha fehér pulóvert, amelyet úgy szerettem. Utána akartam szólni, hogy „kísértet”, de nem értette volna, a magyarázkodás pedig terhes és hosszadalmas művelet. Azt hittem, valahol a sötétben majd megáll, egy pillanatra úgy tűnt, látom is egy fa mellett, de összetéveszthettem valami fehér folttal (talán egy macskával), mert a kapunál bukkant fel újra, meg sem torpant odáig. Belépett a kapun, és egészen közelről hallottam a zár kattanasát, mintha mellette álltam volna.

Ültem az oszlopon, és vártam, hogy kijöjjön, pedig tudtam, hogy nem teszi – én sem jöttem volna.

Mit mondok holnap majd neki?

Ültem az oszlopon.

Béla monológja megszakadt, már csak a kattanasát vártam a szalag végén. Felhajtottunk még egy pohár bort, és a libabőrös rázkódás magamhoz térített. A szalag felakadhatott, mert Béla kezdte az egészet előlről.

– Most mi lesz? Én nézek abba az utcába, ahová mennie kell, ő meg néz abba, ahonnan jöttünk. Szép kis helyzet, és nem szólhatok. Komolyan nem szólhatok, mert akkor megijed, hogy végre kinyögök valami ítéletfélét, és akkor az egésznek vége. Az ember ne ítélkezzen fásultan. Az ember általában ne ítélkezzen, de fásultan semmi szín alatt se ítélkezzen. Tréfálni, lezserkedni pedig se kedvem, se türelmem. Majd csak mond valamit, amire én válaszolok, se túl durván, se túl kedvesen, hogy ne legyen a dolog erőltetett, és elmegyünk szépen haza. Persze nincs kedve menni, bántja a hallgatásom, tudni szeretné, mi van mögötte.

A szépsége megmagyarázhatatlan. Amikor nem a kedvemért erőlteti a jókedvet, hanem tényleg vidám, pajkos és énekelget, csacsog nekem, amikor nem révedezik, hanem gyorsan siklik a tekintete mindenfelé, rám néz, majd kihívón felveti a fejét, mindig ámulatba ejt. Ilyenkor csak csodálni és szolgálni lehet. Ha komoly, nem szeretem.

Nem érti a csüggedt szavak ártatlanságát bennem, de hát én sem érteném az ő helyében.

Áldozatot hoz értem, kigyomlálja saját lelkéből önnön bánatának titkos gyökereit, és helyükbe engem palántál. Azt mondja, szeret. De hogyan legyenek én éppen olyan, amilyennek egy tisztességes palántának lennie kell?

Ültem az oszlopon, és nagyon bántott a lelkiismeret. Reggelre talán meggyőzhetem magam, hogy nekem volt igazam. Hülye, kamaszos dolgok ezek, apuskám!

Béla egyszerre vedelni kezdte a petróleumos bort, mint az eszeveszett. Sohasem hallottam még ennyire sziruposan beszélni, az elképedés a ládához szegezett. Az ivásban már meg sem próbáltam követni, így is egyre kísértett a hányás gondolata. Őt már nem lehetett leállítani.

– Nem értette meg, hogy az én álmaim kivezetnek innen. Az elvont emberi valóság alkotó magánya izgat. Nem értette meg, hogy akaratlanul ő is része ennek a vajúdó (vagy már elvetélt) közegnek, és tőle is szabadulnom kell. Nem vihetem magammal, szűzen és mesztelenül kell érkeznem oda, ahová innen elmegyek.

Már azt hittem, vége, és akkor újra jöttek a fagyok. Ilyenkor nem lehet szeretni. Utáltam mindent, ami rám tapadt, mint a fogkövet. Az utca tele volt macskával. Itt az utcák mindig tele vannak macskával. Mászkálnak körülöttem, felettem, alattam. Az éj, a hold, a téglák és a macskák erőfelé egybetartoznak. Szerves egységet képeznek, mint legfontosabb életemek. Kullogok az üres utcán, és a macskákkal megosztom a csendet – a nesztelen lépteket. Tudom, hogy ők is töpregenek. A világ körülöttük is megváltozott, dönteniük kell. A tér kiterjedések nélkül a gondolat síkjává alázkodik. Nincs akadály. Lépteim energiája elegendő e néma rendszer zökkenőmentes működtetéséhez. Működ(ik). Működ(.). Működött működtetünk.

Csak úgy emlékszem a lányra, mint a megnyugvásra és az irgalomra. Sohasem láttam a könnyeit, mint ahogyan kihűlt testét sem érintettem. Nem engedtek a közelébe, messze mögötte szédelegtem a fekete tömegnek.

Arcáról lassan eltűnik a nevetés, lefoszlik a mosoly, és komoly, mély szeme beszél. Ajka hallgat, komoly marad, szeme is így, és zöldesen fénylik. Enged karomnak, és puhán leereszkedik, letről néz fel rám, vár. Az áhítat, majd elfojtott kéjvágly lép elő szeméből. Csak így tudom.

Nem szólt, csak elment. Fehéren világított, és a kapu csukódását, a zár kattanasát tisztán hallottam, mintha mellette álltam volna. Ott maradtam, és próbáltam elképzelni, mit tesz, amikor hazaér. Talán eszik valamit, a fürdőszobába megy, kilép, és előkészíti az ágyat. Végigsimítja csípőjét, nyakára kulcsolja kezét, hajlong, és hálóinge után néz. Az ágy mohón befogadja, mert az ágy is szerelmes belé, kéjesen nyikkan, amikor puha combját rugóinak feszíti. Kielégületlen, de futó, fázós ölelésektől forró és nedves az ágyéka, nem tud így elaludni. Combjai közé szorítja kezét, úgy fordul a fal felé. Hideg volt, és hazamentem. A macskákat kerülgetve láttam őt combjai közé szorított kézzel, lassú, hullámzó mozgásban. Pedig egészen mást csinált.

Azon a télen Bélával megittuk az összes petróleumízű bort, és ettől a tényről megkönnyebbültünk, mintha jóvátettünk, levezekeltünk volna valamit. Lehet, hogy a tavasz is segített, de kiszabadultunk az átok bűvköréből, és amikor a Duna-part frissen kelő fűszálait rágsálva Béla befejezte a történetet, már nem is hangzott olyan nyomasztóan.

– Mindenki úgy nézett rám, mint egy gyilkosra, pedig semmivel sem mulasztottam vagy vétettem többet, mint akármelyikük. Behúzott farokkal jártam, mint egy kiéhezett, megrugdosott kutya, és semmi nyomát sem éreztem magamban a méltóságnak. Saját bánatomra szinte nem is jutott időm, mindenki az orrom alá dörgölte a magáét. Fehér macskává csimbókosodtam. (Sáros hasú, fehér macskává.)”

TB Tihamér kimerülten az asztalra ejtette a tollat, és szemét dörzsölve nyújtzkodott. Odakinn, a kicsiny rácsos ablak mögött már derengett. Félretolta maga elől a telerótt papírokat, és éppen le akart borulni a szalonnaszagú asztalra, amikor kulcscsörgést hallott, és ásitozva betámolygott a testes rendőr.

– Itt a személyid, és tűnj el. Máskor pedig ne kódorogj háztetőkön, mert legközelebb nem úszod meg ilyen olcsón!

– Olcsón? Akkora pofont kaptam...

– Tőlem ugyan nem. Részeg voltál, álmodtad. Felejtsd el, világos?

– Ezeket elvihetem? – mutatott TBT a szanaszét heverő papírokra.

– Nem.

Pislogva, dideregve nézett körül a nedves, barátságatlan reggelben. Most még egyszer kinyílt mögötte a rendőrállomás ajtaja, és egy csomó papírlap repült ki rajta. TBT nyögve, émelyegve szedegette őket a sárból.

– Csak egy ugrás. Csak egy ugráson múltott, és sohasem kaptok el – morogta a szürke ajtónak, és kicsit szédelegve elindult hazafelé. Sehol sem látta Béla fehér macskáit, úgy látszik, kimászálták magukat az éjszaka. Megállt egy pillanatra a négyemeletes előtt, s alaposabban szemügyre vette odafent a kéményt, amely mögé az este a rendőrök elől elrejtőzött.

– Hülye voltam, hogy nem ugrottam át azt az átkozott falat.

A lány most nem jutott eszébe, pedig tegnap a sötétben tisztán látni vélte zölden fénylő szemét valahol a tető pereme és a lenti aszfalt között. Tudta, hogy ott meg fogja látni, ezért is kapaszkodott fel a lépcsőkön, lépte át a mellvédet, és ezért egyensúlyozott percegig a csúszós cserepeken. Meg sem fordult a fejében, hogy féljen, nyugodtan bámult a mélybe, és egy hangra, egy neszre várt, a rég szertefoszlott sikoly lebegő atomjára. Meglepődött, amikor kék villogással megjelentek a rendőrök, és csak akkor vette észre, hogy odalent már népes bámézsereg verődött össze, s szájtátva, nyakukat nyújtogatva őt figyelik. Gyorsan a kémény mögé guggolt, de már késő volt, nyilvánvalóan elindultak már érte a lépcsőházban. A kéménytől a tető másik széléig kúszott – ezt már nem láthatták –, találmra lenyújtotta a lábát. Tornacipője alatt vasrudat érzett, egyből rátalált tehát a tűzoltólétrára. Egy perc sem telt belé, és lenn állt a sötét udvaron. A kék ruhások már nyilván átkutatták utána az egész tetőt. Ez eddig jó húzás volt, de a két kijáratot nyilván már biztosan ellenőrzik.

– Miért is nem ugrottam át?

Sohasem kapták volna el, csak átrohant volna a bérház sötét udvarán, és nyugodtan fütyörészve odébbállt volna a másik utcán, a kékek pedig elmatathattak volna a ház körül reggelig. Ehelyett azonban szánalmasan összegörnyedve lapított a koszos pincében, és kusza kartonpapírokból igyekezett búvóhelyet eszkábálni magának. Kívülről a pince sokkal nagyobbnak tűnt, ki gondolta volna, hogy ilyen nyomorúságos lyuk! Mindjárt a bejárati nyílástól szűkülni kezdett, és furcsa szögben lejtett, de lejtett a mennyezet is, egyre szűkebbre zárva a teret, míg kagylóhéjként elérte a földet, teljesen megközelíthetetlené téve térfogatának jelentős részét. Éppen az hiányzott belőle, ami miatt kiválasztotta: az eltűnési, rejtőzködési lehetőség. Miközben visszafojtott pánikhangulatban igyekezett magából Abe Kóbó dobozemberéhez hasonló lényt sikeríteni, TBT fejében két gondolat motoszkált – egy bölcs és egy ostoba. A bölcs szerint legjobb lett volna szundítani egyet a karton alatt, addig talán a feje is, a levegő is kitisztult volna valamennyire. Az ostoba gondolat, vagyis inkább feltételezés szerint viszont elegendő idő telt már el ahhoz, hogy azok ott fenn ráunjanak a keresgélésre, és szépen eltakarodjanak, tehát érdemesebb lesz kimászni a lyukból, és rendesebb, kevésbé nedves és kevésbé bűdös fekhely után nézni. Az ostoba gondolat felülkerekedését segítette egy földrengésszerű érzület, amely akkor keletkezett, amikor kicsit hirtelenebb mozdulattal próbált helyezkedni, és a már említett furcsán lejtő mennyezetbe vágta a fejét. A veséjét nedvesen hűtő téglák szintén megtették a magukét, így egyre világosabban rajzolódtak ki egy kellemetlen asszociáció körvonalai. Azok a középkori, földbe vájt üregek jutottak eszébe, amelyekbe annak idején a dús fantáziájú nagyok zárták a kicsiket, a győzők a legyőzötteket. Az üreg méretei és formája elmés módon olyan volt, hogy a rab se nem ült, se nem állt, és nem is feküdt, emellett pedig persze mozdulni sem tudott. Ha a szerencsétlen csupán néhány napot is eltöltött egy ilyen pokoli bugyorban, utána deszkán, csigákkal kellett helyreegyentetni fájdalmasan deformált tagjait.

TBT máris nyak- és derékfájást érzett, ezért óvatosan a kijárat felé kúszott. Amint a nyíláson kikandikált, zseblámpa villant a közelben, és túl gyorsan próbált visszahúzódní a doboza alá, valami megcsikordult a talpa alatt.

– Psszt! Hallottam valamit! – hallotta TBT fentről odalent.

– Tulajdonképpen nem követtem el semmit – mormolta TBT, amikor a zseblámpákkal és a pisztolycsövekkel az orra előtt megpróbált méltóságteljesen előmászni az üregből. Csak utólag vonta le a tanulságot, hogy az üldözőknek az ilyesmiről általában megvan a maguk különvéleménye, de ekkor már a felvilágosító pofonon is túl volt.

Amikor TBT-től odabent megkérdezték, mit keresett a tetőn, nem lepődött meg, sőt mondhatni, várta ezt a kérdést, az adott pillanatban mégsem találta meg a helyzethez és a szemben álló félhez illő választ.

– Levegőztem – mondta ártatlanul, és ekkor majdnem kapott még egy pofont.

– Pedig tényleg... Én már csak ilyen romantikus lélek vagyok, és ha tudnák, milyen szép verseket lehet aztán az éjszakai városról meg a szikrát hányó gyárkéményekről fabrikálni!

– Ja, ez ír... – sóhajtott megsemmisülten a magas, fekete bajszú vallató, és igazi undorral az arcán vette a sapkáját. Maradt a kövér, aki viszont szemmel láthatóan felvillanyozódott a helyzet alakulásán, azazhogy hirtelen ő lett a főnök. TBT azonban nem adta fel, ontotta rá az irodalmi és egyéb közhelyeket, majd amikor a várt hatás elmaradt, áttért a szakzsargonra, stilsztikára, filozófiára, s kipakolt minden idegen szót, ami csak eszébe jutott. Ezt már a kövér sem bírta sokáig, inkább ráhagyta, hogy írásban tegyen vallomást.

TBT hullafáradtan ért haza a sáros papírlapokkal, s ruhástól dőlt az ágyra. Talán már el is szundított, de hirtelen ismét agyába villant a tető. Felkelt, és megkereste a sáros lapok között az utolsót.

– De hiszen csak most akartam megmagyarázni... – mormolta, és ceruzát keresett az asztalon.

„Valami a zajos társaság mélyéről vagy éppen pereméről felszínre szívtá, felröppentette a rég megsemmisültnek hitt szappanbuborékot, az ürességet. Kozmikus M. Azaz K. Magány.”

TBT most már végképp kidőlt, és csak évek múltán fejezte be a sokáig fiókjában kallódó vallomást.

„Jótékonyan hűtött az esős éjszaka. Odabent már túl forró volt a levegő, s ez vagy valami más taszított, indított el onnan. Nem esett nagyon, csak egyenletesen cseperészett, ha jól emlékszem. Feltűnés nélkül, és valami kesernyés szájjal léptem le, ma már nehéz lenne számot adni, mi volt a tulajdonképpeni oka. Az esőre emlékszem, és arra is, hogy később, feltétlenül később, fenn álltam a tető peremén, és merőn bámultam a vizes aszfaltot valahol alattam. Szándék vagy rés? Ismét a rés, a hajszálrepedés a zománcon, ami máris védtelenné, kiszolgáltatottá tesz? Lehet. Amikor lehasaltam a tető szélén, és lenyújtottam a lábam a semmibe, magától értetődőnek vettem, hogy talpam alatt megéreztem a létra vasát. Pedig egyáltalán nem volt magától értetődő, felülről semmi sem jelezte a jelenlétét, akár fél méterrel vagy csak húsz centivel odébb is próbálkozhattam volna. Mégis egykettőre lejutottam, bár karizmaim görcsbe keményedtek a kapkodó függeszkedéstől, sötétben kalimpálástól, mert nem mindig találtam az emeletenként megszakadó vasrúd folytatását. Lent voltam, amikor ők még fel sem érhettek, nagy előnyöm volt, ott álltam a fal tövében, amelyet át kellett volna ugranom, és akkor eszembe jutott a pince.”

A kövér rendőr persze nem olvashatta TBT kései bejegyzéseit egykori vallomásába, így már valószínűleg sohasem fogja megérteni az összefüggést

a vizes tetőn való éjszakai egyensúlyozás és Béla meg elmaradhatatlan, fehér macskái között. Talán ma már Béla sem értené meg, legalábbis erre lehet következtetni legutóbbi találkozásukból. Béla egy ócska (fehér!) Mercedesből szállt ki, és meg sem ismerte volna TBT-t, ha hangosan rá nem köszön. Rettenetesen meghízott, és hasonlóan hájas asszony nyomult utána két gyerekkel. Semmitmondó kérdések és ugyanilyen válaszok következtek, majd Béláék bevonultak egy cukrászdába, ahová TBT-t persze hiába hívták. Egy fontos kérdése mégiscsak volt, de Béla nem tudta rá a választ.

– Megbuktál, öregem – szölt utána TBT, de Béla már nem hallotta, fél lábbal benn volt a cukrászdában, s a lelke már nyilván rigójancsit evett.

Béla tehát már nem értené meg, de lehet, hogy soha nem is értette volna. Hiszen sohasem tudta meg, hogy TBT is ült már azon a karón a két utca találkozásánál, és ő is hallotta már a zár kattánását, mintha közvetlenül mellette csukódott volna a kapu. Nem tudta Béla azt sem, miért feszült oly kiábrándítóan és feloldhatatlanul közöttük a csend, miközben ő a fehér macskáiról zagyvált. Béla nem tudta, hogy a hallgatás nem neki szól, s a zár kattánása is más fülében visszhangzik majd egy maszek örökkévalóságig.

TBT pontosan látta maga előtt, ahogyan Béla elkotródik a macskái után, s tisztán hallotta, ahogyan a zárban ismét megcsikordul a kulcs. A fehér pulóver éppen úgy imbolyog a sötétben, mint korábban. Béla a combok közé szorított kézről képzeleg, a kéz pedig csüng, reszket és hideg.

Próbálta elképzelni, ahogyan a tető peremén áll, és ugyanígy nézi az aszfaltot odalenn, mint ő a rendőrös éjszakán. Meddig lebeghetett odafönn? Nem vetett róla számot, miért is ment föl annyi év múltán utána. Nem, nem meghalni. De ha hívta volna?

Nem hívta. Közönséges csepergő eső volt, nem látta a föld és az ég között a zölden parázsló szemeket, nem visszhangzott semmiféle sikoly. Nyilván ezért is kötött ki a pincében. Béla egy darabig marcangolta magát a lány miatt, hiszen ő beszélt vele utoljára. Azaz csak hiszi, hogy beszélgettek, mert a zöld szemek már átnéztek rajta, árnyék volt csupán, ahogyan ott szerencsétlenkedett a karón, akit valahogyan – például a zár kattánásával – le kell rázni. TBT akkor valahol máshol hallgatott, de a sötétség érvénytelenítette a távolságot – hallgathatott volna akár a kapu mögött is, vagy Béla helyén, a karón.

– És akkor elindult volna-e a tető felé?

Bélát sohasem világoztotta fel, hogy nem miatta történt, hogy már réges-régen nem ő mozgatja a szálakat. Biztos volt benne, hogy megkönnyebbülés helyett vérig sértődne, esetleg botrányt kavarna, amiért el akarja venni tőle élete legmeggrázóbb illúzióját. Az utolsó találkozás

azonban rádöbbsentette, hogy Béla már ezen is régen túl van: üresebb, mint hitte.

– Megbuktál, öregem – mondta TBT, aki még mindig tisztán hallja a zár kattanasát.

– És a fehér macskák? – ez volt a kérdés.

– Miféle macskák? – volt a válasz.

(Folytatjuk)

Műterem, 1986, olaj, vászon